

УДК 811.161.2

ANALYSIS OF BORROWINGS FROM THE FILM

“I FINE.. THANK YOU.. LOVE YOU”

АНАЛІЗ ЗАПОЗИЧЕНЬ У ФІЛЬМІ «УСЕ ГАРАЗД. ДЯКУЮ, КОХАНІЙ»

Udovichenko H.M. / Удовіченко Г.М.

с.ped.s., as.prof. / к.пед.н., доц.

ORCID: 0000-0003-3731-0857

Ostapenko S.A. / Остапенко С.А.

с.ped.s., as.prof. / к.пед.н., доц.

ORCID: 0000-0002-3915-4854

Mykhailo Tuhan-Baranovskyi Donetsk National University of Economics and Trade,

Kryvyi Rih, Tramvaina 16, 50005

Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-

Барановського, м. Кривий Ріг, Трамвайна 16, 50005

Анотація. В роботі розглядається питання запозичення як з теоретичної, так і з практичної точки зору. Автори аналізують причини, передумови запозичень, їх основні типи та ознаки асиміляції. Практична частина роботи розкриває два основних типи запозичень: власні та натуралізовані, та способи їх відтворення в перекладі на прикладі фільму «Усе гаразд. Дякую коханий». Доведено, що запозичення являє собою один із процесів розширення словникового складу, у результаті якого в мову входять і закріплюються іношомовні елементи.

Ключові слова: запозичення, калька, натуралізація, словниковий склад.

Abstract. The paper deals with the issue of borrowing from both theoretical and practical perspectives. The authors analyze the reasons and preconditions for borrowing, its main types and signs of assimilation. The practical part of the work reveals two main types of borrowings: own and naturalized, and ways of their rendering in the process of translation on the example of the film “i fine.. Thank you.. Love You”. It is proved that borrowing is one of the processes of vocabulary expansion, as a result of which foreign language elements enter and are fixed in the language.

Key words: borrowing, calque, naturalization, vocabulary.

Вступ Мова є інструментом для взаємодії людей один з одним. М. Гольдштейн вважає, що «ми можемо визначити мову як систему спілкування за допомогою звуків або символів, яка дозволяє нам виражати наші почуття, думки, ідеї та досвід». [2, с. 357].

Читання різних видів літератури може бути складним процесом, і часто люди задаються питанням про значення того чи іншого слова. Одним із способів потрапляння слів в мову є їх запозичення з іншої мови. Ми несвідомо запозичуємо деякі слова з іншої мови і використовуємо їх у повсякденному житті, або в даному випадку в перекладі.

За допомогою запозичень відбувається культурний контакт двох мовних спільнот. Вайнрайх стверджував, що «мовні контакти можуть впливати на мови, що контактують, через лінгвістичні інтерференції, а саме фонематичні, граматичні та лексично-граматичні та лексичні інтерференції» [5, с. 62]. Запозичення слів, як правило, відбувається шляхом семантичних змін або запозичення форми слова без будь-яких змін. Це називається запозиченням і калькуванням.

Мета нашого наукового дослідження – проаналізувати запозичення у фільмі «Усе Гаразд. Дякую, Коханий» та способи їх відтворення в перекладі.

Основні результати дослідження

Ларсон зазначає, що «запозичене слово – це слово, яке походить з іншої мови і невідоме більшості носіїв мови-реципієнта. Запозичені слова зазвичай використовуються для імен людей, місць, географічних районів тощо». [4, с. 186].

Основні зовнішні причини запозичень – наявність тісних політичних, економічних, культурних контактів між народами-носіями мов. При цьому ступінь інтенсивності цих контактів не є визначальним і єдиним чинником запозичення.

Основна маса запозиченої лексики – це слова, що позначають запозичене поняття або річ. Але буває й так, що запозичення має в мові-реципієнті лексичні відповідності такого ж значення. У цьому разі відбувається диференціація значень або витіснення одного зі слів. Порівняймо: *обслуговування – сервіс, обмежувати – лімітувати*.

Передумовами для запозичення є:

- тенденція до усунення полісемії споконвічного слова, спрощення його смислової структури, уточнення значення, розмежування смислових відтінків, наприклад: *джем – варення, тотальний – загальний, хобі – захоплення*;

- дія в запозиченій мові тенденції до утворення слів, аналогічних у структурному плані до запозиченої лексеми. Наприклад, засвоєння слів кіно, таксі, авто, метро збіглося з дією закону скорочення і усичення слів і словосполучень, типу *комсомол*;

- наявність у мові низки слів з однотипним значенням або структурою, що полегшує запозичення одиниць такого ж типу. Наприклад, більш ранні запозичення *джентльмен, полісмен* спричинили появу цілої низки слів такого ж типу: *спортсмен, конгресмен, супермен* тощо;

- прагнення позначити одним словом поняття, яке раніше позначалося словосполученням: *снайпер – влучний стрілець, спринт – біг на короткі дистанції*. Але ця тенденція може обмежуватися наявністю в мові мікросистеми, в якій присутні певні структурні ознаки: слово *орандж* не прижилося, бо є мікросистема позначень соків, що вже склалася: *апельсиновий сік (лимонний, яблучний тощо)*. Тенденція до заміни описового звороту на однослівний еквівалент відображає наявну в мові тенденцію до економії мовних засобів.

Однією з умов запозичення є двомовність. Йдеться не тільки про мовні контакти великих груп носіїв мови, а й про окремих представників. Спочатку це може бути невелика група; потім через письмові джерела відбувається поширення запозичень у широкі маси.

Нині запозичення відбувається через ЗМІ без безпосередніх контактів.

Л. Крисін виокремлює такі ознаки асиміляції іншомовного слова в мові-реципієнті: 1) передача чужого слова фонетичними та графічними засобами мови-реципієнта; 2) співвіднесення слова з граматичними класами та категоріями мови-реципієнта; 3) фонетична асиміляція; 4) граматична асиміляція; 5) словотворча активність; 6) семантична асиміляція слова: співвідношення його значення із синонімічними словами; 7) регулярна вживаність у мовленні: для загальної лексики – у різних жанрах літератури, для

термінів – у певній термінологічній галузі. [1]

Як зазначає Л. Крисін, «семантична самостійність, відсутність дублетних синонімічних відносин зі споконвічними словами мови... – найважливіша ознака запозиченого слова». [1] Вона зумовлює функціональну активність слова, регулярність його вживання в мовленні.

Розглянемо питання запозичень та їх відтворення в перекладі на прикладі фільму «Усе гаразд. Дякую коханий» [3].

В результаті проведеного дослідження було виявлено, що у фільмі «Усе гаразд. Дякую коханий» зустрічаються два типи запозичень, це чисті та натуралізовані запозичення. Власних запозичень налічується 10 (66,7%) одиниць. Тоді як натуралізованих запозичень – 5 (33,3%) одиниць. Це свідчить про те, що чисті запозичення мають більший відсоток, ніж натуралізовані запозичення. При чистому запозиченні слово в чистому вигляді переноситься з мови-джерела в мову перекладу без зміни жодної літери. У той час як при натуралізованому запозиченні слово може бути адаптовано до правил правопису в цільовій мові, щоб читачі могли легко зрозуміти, що означає це слово.

Власні запозичення – це вираз або слово з мови-джерела, яке запозичується мовою перекладу без будь-яких змін. Приклади власного запозичення слів представлені нижче:

<i>"Thank you, Pleng."</i>	<i>Дякую, Пленг.</i>
<i>"Kaya wanted to break up with you."</i>	<i>Кайя хотіла порвати з тобою.</i>
<i>"The name of your company founder is Noda Thoichi."</i>	<i>Ім'я засновника Вашої компанії - Нода Тоічі</i>
<i>"We are all in Thailand is interested in your culture."</i>	<i>Ми всі в Таїланді зацікавлені у вашій культурі.</i>

З наведеного вище прикладу видно техніку запозичення. Вона полягає в тому, що одна мова запозичує форму вираження з іншої мови. У всіх наведених вище даних слова "*Pleng*", "*Kaya*", "*Noda Thoichi*" не перекладаються на цільову мову. Пім визначає, що власні імена не перекладаються. [1] Слова "*Pleng*", "*Kaya*", "*Noda Thoichi*" відносяться до особистих імен. Тоді як "Таїланд" – це назва місця/країни. Тут перекладач копіює вираз або слово з мови оригіналу в чистому вигляді (без будь-яких змін) на мову перекладу.

Кожна мова зазвичай має специфічні власні іменники, деякі з них повністю пов'язані з культурою народу цієї мови. Вермес стверджує, що переклад власних назв часто розглядається як простий автоматичний процес передачі з однієї мови на іншу мову, зважаючи на те, що власні назви є просто ярликами, які використовуються для ідентифікації особи або річ. Пім пропонує не перекладати власні назви. [1]

<i>"I passed the interview in my company."</i>	<i>Я пройшов інтерв'ю в своїй компанії.</i>
<i>"Oh, original mocha coffee please."</i>	<i>Оригінальну мокко каву, будь ласка.</i>
<i>"That is not a surprise."</i>	<i>Це не є сюрпризом.</i>
<i>"This is formal event. Why why are you dressing like that?"</i>	<i>Це формальний захід. Чому, чому ви так вдягнені?</i>

З наведеного вище прикладу видно техніку запозичення. Це означає, що одна мова запозичує форму вираження з іншої мови. У всіх наведених вище прикладах слова "інтерв'ю", "оригінал", "мокко", "сюрприз", "формальний" мови оригіналу не перекладаються на українську мову. Тут перекладач лише копіює вираз або слово з мови оригіналу власною мовою перекладу. Наведені вище слова насправді широко використовуються в українській мові. Наприклад,

1) *Інтерв'ю* – це офіційна зустріч, на якій людині ставлять запитання, щоб з'ясувати, чи підходить вона для роботи або курсу навчання.

2) *Оригінал* – це те, що існує з самого початку, або є найбільш ранньою формою чогось.

3) *Мокко* – це кава, виготовлена з певного сорту кавових зерен, яка поєднує в собі каву та шоколад.

4) *Сюрприз* – це несподіваний подарунок або несподівана подія.

5) *Формально* – це те, що відповідає правилам, є ошатним або важливим випадком.

Натуралізоване запозичення – це вираз або слово з мови-джерела, адаптоване до правил правопису в мові перекладу. Воно використовується для того, щоб відповідати узусу цільової мови, і таким чином, читачі легко зрозуміють, що означає слово. Натуралізоване слово буде натуралізованим, коли слова, взяті з мови оригіналу, мають однакове звукове написання з мовою перекладу, їх значення не змінюється, а змінюється лише одна або дві літери. Деякі приклади натуралізованого запозичення слів наведені нижче:

"Please turn off all electronic devices."	Будь ласка, вимкніть всі електронні пристрої.
"I'm going to work at the America!"	Я їду працювати в Америку!
"You're psychopath! Don't you have brain?"	Ти психопат! У тебе що, мізків немає?
"I'm looking for this restaurant, you know that?"	Я шукаю цей ресторан , ти знаєш де він?
"This is my collection of cars."	Це - моя колекція автомобілів.

З наведеного вище прикладу видно техніку запозичення: одна мова запозичує форму вираження з іншої мови. У всіх наведених вище даних слова "електронний", "Америка", "психопат", "телефон", "ресторан", "колекція" натуралізовані відповідно до правил правопису мови перекладу. Наприклад: *electronic, America, psychopath та music* мови оригіналу перекладається як *електронний, Америка, психопат, ресторан та колекція* цільовою мовою. При цьому літера "с" у слові *Америка* змінюється на "к". У наведеному прикладі слова запозичені з іноземної мови (англійської) з незначними змінами наприклад, зі зміною літер з мови-джерела мови на мову перекладу.

З результатів дослідження, наведених вище, робимо відсоткове співвідношення деяких англійських запозичень у фільмі «Усе гаразд. Дякую, коханий», як 15 даних (як власних, так і натуралізованих) запозичень. Слід зазначити, що у фільмі таких слів набагато більше, але в нашу роботу були виведені тільки основні.

Таким чином, запозичення являє собою один із процесів розширення словникового складу, у результаті якого в мову входять і закріплюються іншомовні елементи.

Література:

1. Методи перекладу англійських власних імен. URL: https://ua-referat.com/Методи_перекладу_англійських_власних_імен (дата звернення: 06.11.2024).

2. Goldstein E. B. Cognitive psychology: connecting mind, research and everyday experience. 3rd ed. Cengage Learning, 2010. 480 p.

3. I fine... thank you... love you, 2014. URL: <https://www.netflix.com/title/80158838> (дата звернення: 30.10.2024).

4. Larson M. L. Meaning-based translation: a guide to cross-language equivalence. 2nd ed. United Kingdom : British Library Cataloging, 1998. 571 p.

5. Weinreich U. Languages in contact: findings and problems. 1968.

Стаття відправлена: 19.11.2024 р.
© Удовіченко Г.М., Остапенко С.А.